

Teachers' Views on Methods of Measuring Student Achievement

Özgür Sirem

*Ministry of National Education
ozgursirem@gmail.com*

Selma Sarıoğlu

*Ministry of National Education
akinselma81@gmail.com*

Abdullah Adıgüzel

*Düzce University
abdullahadiguzel@duzce.edu.tr*

ABSTRACT

The aim of the study was to determine the assessment methods and the frequency of the methods used by teachers in measuring and evaluating the student achievement in the teaching-learning process. In addition, in the research, mixed methods which teachers prefer to use with traditional and alternative measurement methods have been tried to be determined. For this purpose, the prepared scale was applied to 76 teachers working in primary schools in Düzce, Akçakoca district and 86 branch teachers working in primary and secondary schools. In this research, classroom teachers and branch teachers stated multiple choice tests, pairing tests, gap completion tests, short answer tests, and oral evaluation tests as the most appropriate methods for evaluating student success. Class and branch teachers preferred to use traditional methods to evaluate student achievement. Classroom teachers have been able to follow development files from alternative measurement methods, based on observation and presentation evaluation methods and have used these methods most of the time. Branch teachers consider project assignments, observation-based assessments, performance tasks and checklists. However, they have sometimes used these methods as frequency of use. According to the data obtained from open-ended answers; there is a partnership in the methods used by class and branch teachers to evaluate student achievement. Both the branch and the class teachers stated that they are using traditional tests, multiple choice tests, correct false tests, matching tests, completion tests. While class teachers evaluated the success of the students, it was seen that branch teachers gave importance to performance measurement while alternative development methods were followed by development files, project assignments, presentation evaluation, observation-based evaluation and poster. Class teachers have chosen to use short-answer tests and open-ended tests together with traditional methods.

Keywords: Measurement tools, classroom teachers, branch teachers, measurement evaluation.

The education of life long learning individuals is the target of our country's education system. Training program implemented in this direction have an important place. In this context, as well as the necessity of realizing the teaching-learning process with the modern methods while preparing the training program, it is also very important how the outputs at the end of this process are measured and evaluated according to which criteria. At first glance it is thought that expected behavior changes have occurred. However, given the nature of the behavioral changes required to be realized, this problem cannot be answered easily (Özçelik, 1998).

Because some of the behavioral changes that we want in education can be observed directly, others have features that cannot be observed directly. Forth is reason, the task of determining the desired behavior can only be realized by measuring the prepared scales according to the purpose (Turgut, 1990; Özçelik, 1998). As the assessment of student achieve mental so requires adaptation of the applied methods with the philosophy of the program, the point of view in the measurement and evaluation process in new curricula is differentiated. Thus, in the determination of the academic success of the student, portfolio evaluation, performance evaluation, self-assessment, peer review methods such as rubrics, projects, concept

maps, etc. The use of complementary assessment tools became a necessity (Sezer, 2004). In traditional methods; evaluation of student achievement is generally considered separate from the teaching process and to give more weight to the product; For this purpose, emphasis is given to written and oral examinations with multiple choice and short answer tests. The assessment and evaluation approaches introduced in the new program impose different roles and tasks on teachers. The role of the teacher in organizing and guiding the media rather than teaching is also remarkable in the assessment and evaluation process (Department of Research and Development for Education [EARGED], 2017: 125). It can be said that in all stages of the teaching-learning process, it is necessary to utilize the measurement methods described above in order to realize the student success. This research; In the teaching-learning process and at the end of primary schools, it was aimed to describe the teachers' methods of determining the success levels of primary school teachers and middle school teachers. In the light of qualitative data, the evaluation methods used by class and branch teachers are tried to be determined together. In the light of the results obtained, the fact that the study, class and branch teachers had a common opinion in the methods they considered appropriate for evaluating the student achievement contributed to the field. On the other hand, it is important for the teachers to choose the appropriate method of assessment when evaluating the success of the students. The general aim of this study is to determine the most appropriate and most used measurement and evaluation methods for the teachers and teachers of the classroom. The following questions were sought with in the scope of this general purpose.

1. What are the most appropriate measurement methods for assessing student achievement according to the classroom teachers?
2. What are the most appropriate measurement methods for assessing student achievement according to branch teachers?
3. What kind of methods does the classroom teacher use in assessing student achievement?
4. What are the most common methods for assessing student achievement?
5. What are the methods most commonly used by class and branch teachers in mixed method choices?

Method

Model

This research was carried out to determine the opinions of the class and branch teachers working in primary and secondary schools in Düzce, Akcakoca district on the methods of measuring and evaluating student achievement. Descriptive survey model was used in the research.

Participants

The data were collected from a total of 162 teachers (76 primary school teachers and 86 branch teachers) who work in Primary and Secondary Schools in Düzce.

Tools

In the research 'Likert Type' scale was used for the collect data. In the first part of the course, teachers' personal information is asked. In the second part, the level of conformity and frequency of the measurement tools used by the teachers in their lessons were taken first. In the third part of the questionnaire, open-ended questions were asked in order to reveal more than one of the methods used by teachers to evaluate student achievement.

Data Collection

The research data were collected from 76 classroom teachers and 86 branch teachers by applying 'Likert Type' scale. The opinions of the teachers about the measurement and conformity of the measurement methods they used to evaluate student achievement were taken.

Data Analysis

The reliability analyzes of the data about the conformity and frequency levels of the teachers were made. The scale is considered to be reliable since it is Cronbach-alpha $>.70$. Arithmetic mean ($\bar{X}$) and standard deviation (SS) were calculated to determine the teachers' level of using measurement methods. Content analysis was conducted in order to reach descriptive results in determining the methods that teachers used together to measure student achievement.

Findings

Classroom teachers, 86.8% multiple choice tests, 94.7% true false tests, 93.4% matching tests, 96.1% completion (gap filling) tests, 88.2% short answer tests, 88.2% word association tests, 84.2% oral assessments, 84.2% development files follow-up, 93.4% of the assessment based on the evaluation, 84.2% of the presentation evaluations as a method of measuring the success of the students stated that the appropriate measurement methods. Branch teachers; 83.7% multiple choice tests, 88.4% matching tests, 89.5% completion (gap filling) tests, 86% short answer tests, 91.9% homework assignments, 90.7% observation based evaluations, 83.7% oral assessments, 89.5% performance tasks, 83.7% control lists the appropriate measurement methods to be used in their branches.

Class teachers; multiple choice tests ($\bar{X}=3.40$), correct false tests ($\bar{X}=3.57$), pairing tests ($\bar{X}=3.60$), completion (gap filling) tests ($\bar{X}=3.85$), observation-based evaluation ($\bar{X}=3.59$) the frequency of use is "often". Branch teachers; multiple choice tests ($\bar{X}=3.27$), correct false tests ($\bar{X}=3.06$), matching tests ($\bar{X}=3.20$), completion tests ($\bar{X}=3.36$), observation-based evaluation ($\bar{X}=3.27$), test "rarely" they use level. Class teachers and branch teachers used multiple choice tests, correct false tests, pairing tests, and completion tests in evaluating student success.

Discussion

Classroom teachers and branch teachers have agreed on traditional methods that have identified student achievement as the most appropriate method. Classroom teachers have followed the evaluation of development files from alternative measurement methods and evaluation based on observation. Branch teachers differed from alternative teachers by evaluating Project assignments, performance tasks and checklists. The use of similar techniques by class and branch teachers showed similar results with the studies conducted with teachers at primary level. It is concluded that these results may be related to gaining test habit (Güven, 2001; Çoban 2004). Classroom teachers often use multiple choice, true wrong, pairing and gap filling tests as well as observation-based assessment from alternative measurement methods. One of the reasons for frequent use of classroom teachers' observations can be thought of as an easy and natural process. Classroom teachers have some times stated that they use the evaluations as appropriate. Again, alternative methods of measurement of the development files and presentation of the evaluations despite the use of them even though they some times stated that they use. From time to time, they also used open-ended tests and word association tests. It can be explained by the fact that the subject teachers perceive the performance task and homework as the reason for their homework. Sector teachers often use traditional methods, some times use them some times use alternative methods of measurement some times they are trying to apply measurement methods in the new program. According to the results of open-ended questions; There is a partnership in the methods used by class and branch teachers in evaluating student achievement. Both branches stated that they used traditional methods, multiple choice tests, correct false tests, matching tests, completion tests. In the light of the results obtained from the research; For class and branch teachers, it is recommended to prepare a manual of measurement methods which are appropriate for which measurement methods are appropriate.

Öğrenci Başarısını Ölçme Yöntemlerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Özgür Sirem

Millî Eğitim Bakanlığı
ozgursirem@gmail.com

Selma Sarıoğlu

Millî Eğitim Bakanlığı
akinselma81@gmail.com

Abdullah Adıgüzel

Düzce Üniversitesi
abdullahadiguzel@duzce.edu.tr

ÖZET

Araştırmada, öğretmenlerin öğretme-öğrenme sürecinde ve sonunda öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirmede uygun gördükleri ölçme yöntemlerinin ve bu yöntemleri kullanma sıklıklarına ilişkin görüşlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca araştırmada öğretmenlerin geleneksel ve alternatif ölçme yöntemleri ile beraber kullanmayı tercih ettikleri karma yöntemler de belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla hazırlanan ölçek Düzce İli Akçakoca ilçesinde bulunan ilkokullarda görev yapan 76 sınıf öğretmenine, ilkokullarda ve orta okullarda görev yapan 86 branş öğretmenine uygulanmıştır. Bu araştırmada sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede çoktan seçmeli testleri, eşleştirme testlerini, boşluk tamamlama testlerini, kısa cevaplı testleri, sözlü değerlendirme testlerini en uygun yöntemler olarak belirtmişlerdir. Başka bir deyişle sınıf ve branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirirken geleneksel yöntemleri uygun görmüşlerdir. Sınıf öğretmenleri alternatif ölçme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi, gözleme dayalı ve sunum değerlendirme yöntemlerini uygun görmüş ve bu yöntemleri çoğu zaman kullanmışlardır. Branş öğretmenleri, proje ödevlerini, gözleme dayalı değerlendirmeleri, performans görevlerini ve kontrol listelerini uygun görmelerine rağmen, bu yöntemleri bazen kullanmışlardır. Açık uçlu cevaplardan alınan verilere göre; sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede kullandıkları yöntemler ortaklık göstermektedir. Hem branş, hem sınıf öğretmenleri geleneksel testlerden olan, çoktan seçmeli testleri, doğru yanlış testlerini, eşleştirme testlerini, tamamlama testlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirirken alternatif ölçme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi, proje ödevleri, sunum değerlendirme, gözleme dayalı değerlendirme ve posterini kullanırken, branş öğretmenlerinin performans ölçmeye önem verdiği görülmüştür. Sınıf öğretmenleri, branş öğretmenlerinden farklı olarak geleneksel yöntemlerden kısa cevaplı testleri ve açık uçlu testleri birlikte kullanmayı tercih etmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Ölçme araçları, sınıf öğretmenleri, branş öğretmenleri, ölçme değerlendirme.

Hayat boyu öğrenen bireylerin yetiştirilmesi ülkemiz eğitim sisteminin hedefidir. Bu doğrultuda uygulamaya konulan eğitim programlarının önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu programlar bilimsel alandaki gelişmeleri temel almak zorundadır. Bu bağlamda, eğitim programı hazırlanırken öğretme-öğrenme sürecinin çağdaş metotlarla gerçekleştirme zorunluluğunun yanı sıra; bu sürecin sonundaki çıktıların nasıl ölçülüp hangi ölçütlere göre değerlendirileceği de çok önemlidir. Ancak bu durum kolayca işin içinden çıkılabilecek bir durum değildir. İlk bakışta “Beklenen davranış değişiklikleri gerçekleşmiş midir?” sorusunun kolayca cevaplanabileceği sanılabilir. Fakat eğitimle gerçekleştirilmek istenen davranış değişikliklerinin nitelikleri göz önüne alındığında, bu sorunun kolayca cevaplanamayacağı ortaya çıkar (Özçelik, 1998). Çünkü eğitimde istediğimiz davranış değişikliklerinin bazıları doğrudan gözlenebilirken bazıları da doğrudan gözlenemeyen özelliklere sahiptir. Bu sebepten istedik davranışların gerçekleştiğini tespit etme işi ancak amacına uygun şekilde hazırlanan ölçeklerle, ölçümün yapılması yoluyla gerçekleştirilebilir (Turgut, 1990; Özçelik, 1998). Tabi bu ölçümlerin bir de değerlendirilmesi işlemi vardır. Değerlendirme bir yargıya varma ve ölçümlerden bir anlam çıkarma

işlemidir (Tekin, 1984; Sifoğlu, 2007). Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerini, öğrenme güçlüklerinin neler olduğunu, programların istenilen başarıya ulaşip ulaşmadığını, öğretimin ve öğretim materyallerinin etkililiğini belirlemek, öğrencilerin gelişimlerini izlemek, onların gelişimlerine yönelik geri bildirimlerde bulunmak için eğitimde ölçme ve değerlendirme hizmeti önemli ve zorunlu bir ihtiyaçtır (Algan, 2008; Çelikkaya, 2008).

Özçelikle (1998) göre ölçme ve değerlendirme, her eğitim-öğretim sürecinin önemli bir parçası ve eğitimde nitelik arayışlarının temel unsurudur. Ölçme ve değerlendirmenin asıl amacı, eğitim kalitesinin ölçülmesi ve iyileştirilmesidir. Bu doğrultuda yinelenebilir ve güvenilebilir değerlendirme yöntemlerinin kullanılması gerekmektedir. Bir eğitim sisteminin başarısı, o eğitim sistemin felsefesine uygun değerlendirme yöntemleriyle paralellik teşkil etmektedir. Öğrenci başarısını artırmak için öğrenci başarısının saptanması, yani ölçülmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Önce bu davranışların, geçerliliği ve güvenilirliği yeterli derecede yüksek olan ölçme araçlarıyla ölçülmesine ihtiyaç vardır. Bir kişinin belli davranışlarda erişmiş olduğu yetkinlik ve kararlılık nesnel bir biçimde belirlenmedikçe, bu kişinin ilgili davranışlarda beklenen düzeye erişmiş olup olmadığına karar verilemez.

Turgut'a (1997) göre eğitim süreci içerisinde ölçme ve değerlendirme ile; hedef davranışların ne kadarını gerçekleştirdiğimizi, gerçekleştiremediğimiz amaçların neler olduğunu, hangi konuların yeterince öğrenildiğini, hangilerinde eksiklerin bulunduğunu ve bu eksikliklerin neler olduğunu, yanlış öğrenmeleri, yeterince öğrenilmeyen konuların hangileri olduğunu görmemiz mümkündür. Ölçme ve değerlendirme faaliyeti sayesinde amaçlarımızı ve hedef davranışlarımızı yeniden gözden geçiririz. Bunları öğrencilerimizin özelliklerine uygun hale getirir ve bu şekilde ifade ederiz. Eksik öğrenilen konuları tespit eder ileriki dersleri bunları göz önüne alarak planlarız. Yanlış öğrenmeleri vakit geçirmeden düzeltmek için fırsatlar elde ederiz. Ölçme ve değerlendirme süreci sayesinde öğrencilerimize doğru ve etkili geri bildirimler verebiliriz. Onlara daha etkili rehberlik yapabiliriz. Öğretim metodumuzdan, öğrenmenin ortamından, dersin içeriğinden ve diğer faktörlerden kaynaklanan ve öğrenmeleri olumsuz yönde etkileyen değişkenleri tespit edebilir ve düzeltebiliriz. Bu yüzden ölçme ve değerlendirme eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır.

Öğrenci başarısını değerlendirme uygulanan programın felsefesi anlayışıyla uyum gerektirdiğinden yeni öğretim programlarında ölçme ve değerlendirme sürecine bakış da farklılaşmıştır. Bu yeni anlayışta öğrenci başarısının notla değerlendirilmesinin yanı sıra her öğrencinin bireysel özelliklerinin öğretim-öğrenme sürecindeki gelişiminin izlenerek öğrenci ve velilerinin bilgilendirilmesi ve öğrencilerin değerlendirme sürecine aktif katılımlarının sağlanması ön plana çıkmıştır. Böylece öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde portfolyo değerlendirme, performans değerlendirme, öz değerlendirme, akranını değerlendirme gibi yöntemler ile rubrik, proje, kavram haritaları, vb. tamamlayıcı değerlendirme araçlarının kullanılması bir gereklilik haline gelmişti (Sezer, 2004).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında ölçme ve değerlendirme, öğretim sürecinin bir parçasıdır ve sadece öğrenmenin başında ve sonunda değil, öğrenme süreci boyunca her önemli noktada yer alır. Sürece de ağırlık vermesi nedeniyle eski yaklaşıma göre daha çok ve çeşitli ölçme araç veya yöntemlerinin kullanılmasını gerektirir. Geleneksel olarak kullanılan kâğıt- kalem testleri ile birlikte, öğrencinin sınıf içi ve sınıf dışındaki davranışlarını izleyerek, süreç içindeki performansını gözleyerek, ilgisini ve tutumunu ölçerek ve öğrenciyi de değerlendirme sürecine katarak ölçme ve değerlendirmeyi geniş bir açıdan ele alıp öğrenci performansını her yönüyle değerlendirebilmek mümkün olabilmektedir. Geleneksel yöntemlerde ise; öğrenci başarısının değerlendirilmesi, genellikle öğretim sürecinden ayrı ve daha çok ürüne ağırlık verecek bir şekilde ele alınmakta; bu amaçla daha çoktan seçmeli ve kısa cevaplı testlerle, yazılı ve sözlü yoklamalara önem verilmektedir. Yeni programda uygulamaya konulan ölçme ve değerlendirme yaklaşımları, öğretmenlere eskisinden farklı roller ve görevler yüklemektedir. Öğretmenin öğretici olmaktan çok ortam düzenleme ve yönlendirme rolü, ölçme ve değerlendirme sürecinde de göze çarpmaktadır (Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi [EARGED], 2017:125).

Ülkemizde, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi tarafından yürütülen ulusal ve uluslararası durum belirleme sınavlarının sonuçları öğrencilerimizin bilgi basamağını temsil eden soruları kolaylıkla yanıtlarken, üst düzey düşünme becerilerini ölçen kavrama ve uygulama soruları karşısında beklenen tepkileri veremediklerini göstermektedir. Bu sorunun bir ucunda geleneksel anlayışa göre düzenlenip yürütülen eğitim programları diğer ucunda da, bireyi bir bütün olarak değerlendirmede yetersiz kalan ölçme ve değerlendirme yaklaşımları vardır (EARGED, 2017:125). Buna göre öğrenme-öğretim süreci boyunca farklı derslerdeki, öğrenme alanlarında öğrenci başarısını doğru değerlendirme farklılık ve çeşitlilik gerektirecektir. Aşağıda öğrenci başarısını değerlendirmede kullanılan yöntemler açıklanmıştır.

Geleneksel ölçme ve değerlendirme teknikleri içerisinde yer alan çoktan seçmeli testler; bir sorunun doğru cevabının, verilen seçeneklerden bulunmasını gerektiren bir test türüdür. Büyük öğrenci gruplarına uygulanması gereken testlerin neredeyse tamamı çoktan seçmeli maddelerden oluşmaktadır (Ocak, 2012). Doğru yanlış soruları; öğrencinin belli konulardaki yanlış veya doğruları ayırt edebilme gücünü ölçmek amacıyla bir kısmı doğru bir kısmı yanlış önermelerden oluşan testlerdir. Doğru yanlış testlerinin kapsam geçerliğini yükseltir (Ocak, 2012). Eşleştirme testleri; öğrencinin bir sütunda verilen maddeyi, diğer sütunda verilen çok sayıda yanıtta biriyle ilişkilendirmesine dayanır. Bilgi ve kavrama düzeyindeki öğrenmeleri ölçebiliriz. Tam eşleştirme (yani soru ve yanıt sayısı eşitliği) pek önerilmez (Turgut, 2012). Tamamlama testleri; cevabı öğrenci tarafından oluşturulan açık uçlu sorulardır. Bu tür sorular sınavlarda konu ile ilgili daha derinlemesine değerlendirme yapmadan sorularından ziyade genellikle bilgi ve anlamları(düşük bilişsel seviyede) değerlendirmek için kullanılır (Chan, 2009). Sorunun iyi hazırlanması durumunda ezber ve hatırlama gücünün dışında daha üst düzey bilişsel davranışları da ölçmeye uygun olduğu görülebilir (Tekin, 2009). Fenderson ve diğerlerine (1997) göre bu gibi kısa cevaplı sorular çalışmamış öğrencileri iyi hazırlanan

öğrencilerden daha iyi ayırabilen bir testtir (Rademakers, Cate ve Bar, 2007). Boşluk doldurma sorularında cümle ve paragrafta bırakılmış boşluklar uygun sözcük, sözcük kümesi, sayı veya cümle ile tamamlanır (Yılmaz, 2011). Kısa cevap gerektiren testler; yanıtı sınırlı açık uçlu maddeler olarak da adlandırılırlar. Bilgi, kavrama, uygulama ve daha üst düzey bilgi basamakları için kullanılabilir (Turgut, 2012). Sözlü sınavlar; sınav sorularının yazılı veya sözlü sorulduğu, öğrencilerin cevaplarını ise her zaman sözlü olarak verdikleri sınavlardır. Okuma-yazma becerilerine sahip olmayan ya da okuma-yazma gerektiren sınavların yapılabileceği kadar okuma-yazma becerilerinin gelişmemiş olduğu okul öncesi ve ilköğretimin ilk yıllarında sözlü sınav yapılabilir (Turgut, 2012). Kelime ilişkilendirme testleri; bu teknikte belli bir süre içerisinde, (çoğunlukla 30 saniye) bir anahtar kavramın akla getirdiği diğer kavramlar cevap olarak verilir (MEB, 2010). Açık uçlu testler; soruların yazılı olarak verildiği ve öğrencilerin de yazılı olarak cevaplarını sundukları sınav türüdür. Yazılı sınavlar analiz, sentez ve değerlendirme düzeyinde öğrenmeleri ölçmede kullanılabilir (Turgut, 2012).

Alternatif Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri içerisinde ise, performans görevleri; öğrencilerin eleştirel düşünme, yaratıcılık ve problem çözüme becerilerini kullanarak bir ürün oluşturma, bir işi, görevi ya da etkinliği yerine getirme ve verilen bir soruya açıklayıcı, kapsamlı ve ayrıntılı cevaplar verme şeklinde tanımlamak mümkündür (Başaoğlu, 2013; Perlman, 2002). Ayrıca, performans görevleri, MEB'in 2009 yılında yayınlamış olduğu genelgede, "Programlarda belirtilen eleştirel düşünme, problem çözüme, okuduğunu anlama, araştırma, işbirliği yapma ve iletişim gibi öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardaki becerilerini kullanmasını, geliştirmesini gerektiren ve öğrenciler tarafından bir ürün ortaya konulmasıyla sonuçlanan çalışmalarıdır". şeklinde tanımlanmıştır (MEB, 2009). Performans ölçme; öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak, onların bilgi ve becerilerini eyleme dönüştürmelerini, gerçek yaşama aktarmalarını sağlayacak durum ve ödevler aracılığıyla değerlendirme yapmak biçiminde tanımlanabilir (Kutlu, Doğan ve Karakaya, 2008). Dereceli puanlama ölçeği; öğretim süreci sonunda beklenen öğrenci performansının farklı boyut ve düzeylere bölünerek değerlendirilmesi olan dereceli puanlama anahtarı (rubrik), subjektif ve otantik değerlendirmeler için kullanılan bir puanlama aracıdır (Barutçugil, 2002). Ürün dosyası izleme; öğrencinin bir veya birden fazla konu alanında yaptığı çalışmaların sistematik, anlamlı ve amaçlı bir koleksiyonudur (Bahar, Mehmet, Nartgün, Durmuş ve Bıçak 2006). Alan yazında öğrenci ürün dosyası, bireysel gelişim dosyası, ürün seçki dosyası olarak da adlandırılmaktadır (Çalışkan ve Yiğittir, 2008). Gelişim dosyalarının takibi; öğrenci dosyalarının takibi süreci amacın belirlenmesi aşamasından başlar. Dosyalarının takibi sonucu elde edilen nitel verilerden öğrencinin gelişimi ve öğrenmeleri ortaya çıkar (Atılğan, Kan, Doğan, 2016). Proje ödevleri; projeler, öğrencilerin bireysel veya grup olarak istedikleri bir konuda öğretmen rehberliğinde yapmış oldukları ayrıntılı çalışmalarıdır. Proje çalışmaları, öğrencilerin inceleme, araştırma ve yorum yapma, görüş geliştirme, yeni bilgilere ulaşma, özgün düşünce üretme ve çıkarımlarda bulunma gibi becerileri geliştirmesi açısından oldukça önemlidir (Çalışkan ve Yiğittir, 2008). Kontrol listeleri; özel davranışlarının gözlenip gözlenmediğini belirlemek amacıyla kullanılan yazılı listelere kontrol listeleri adı verilmektedir (Taylor, 2003). Kontrol listeleri performans kriterlerinin yazılmış olduğu listelerdir (Airasian, 2001). Kontrol listeleri karmaşık gözlemleri yapmada yardımcı olmaktadır (Oosterhof, 1994). Kontrol listelerinde genel olarak evet veya hayır şeklinde 2 farklı yargı bulunmaktadır (Linn, Gronlund, 1995). Kontrol listeleri öğrenci performanslarını, öğrenci ürünlerini ve öğrenci gelişimini değerlendirmek amacıyla kullanılırlar (Puckett, Black, 1994). Gözlem Formları; gözlem; durum ya da şarta ait bilgi toplama amacıyla, belirli hedeflere yöneltilmiş bir bakış ve dinleyiş olarak da tanımlanabilir (Karasar, 2004). Öz değerlendirme; belli bir konuda bireyin kendini değerlendirmesine öz değerlendirme denir. Öz değerlendirme, bireylerin yeteneklerini kendilerinin keşfetmelerine yardımcı olan bir yaklaşımdır (Yeşilyaprak, 2000). Akran değerlendirme; akranların, benzer seviyedeki öğrencilerin öğrenme çıktılarını ya da ürünlerinin başarılarını, derecesini, değer ve niteliğini dikkate alması için yapılan bir düzendir (Topping, 1998; Topping, Smith, Swanson, Elliot, 2000). Sluijsman, Gruwel, Merrienboer ve Bastiaens (2003) göre yapılandırılma dayanan bu değerlendirme yaklaşımı, öğrenciyi sorumluluğu paylaşan, yansıtan, işbirliği yapan, öğretmenle sürekli diyalog içinde olan aktif bir birey olarak ele alınarak değerlendirmeyi sağlamaktadır (aktaran: Koç, 2011; Cheng ve Warren, 1999). Grup değerlendirme; grup sürecinin değerlendirilmesi yapılan etkinliğin sonunda, grup üyelerinin, hangi davranışların devam etmesi, hangilerinin değişmesi gerektiğinin belirlenmesidir (Johnson ve Johnson, 2009). Böyle bir değerlendirme grup üyelerinin öğrenme etkinliğinden maksimum verimi elde etmelerini sağlayacağı gibi, grup bilincini ve birlikte çalışma alışkanlığını da kazandırır (Yılmaz, 2001). Yapılandırılmış grid, öğrenci seviyelerine göre bir konuda hazırlanan sorulara verilecek cevapların numaralandırılmış bir tabloya dağıtılmasıyla oluşan bir ölçme değerlendirme aracıdır. Öğrencilerin bilişsel yapısına ışık tutarak, bu yapıdaki yanlış kavramları ve aksaklıkları ortaya koyan ve anlamlı öğrenmeyi sağlayan bir tekniktir (MEB, 2010). Tanılayıcı dallanmış ağaç; öğrencilerin bir konuda neler öğrendiklerini veya öğrenmediklerini belirlemek için kullanılan değerlendirme araçlarından birisidir. Bu araçta, ana fikirden ayrıntılara doğru giden bir sıraya göre, doğru ve yanlış ifadeler seçilerek öğrenciden doğru seçimi yapması istenir (MEB, 2010). Poster; öğrencilerin bir konu ile ilgili bilgileri derinlemesine öğrenmesi, literatür taraması yapması, ilgili kaynaklara ulaşılması bakımından kullanılan kaynaklardır. Posterler, öğrencilerin araştırmaya yönelik ilgi ve becerilerini geliştirirken aynı zamanda bilginin somutlaştırılmasını da sağlamaktadır (Duran, 2017).

Eğitimde başarı en önemli unsurların bir bütün olarak düşünülmesine ve uygulanmasına bağlıdır. Eğitimde öğrencilere kazandırılmak istenen kazanımlar (hedefler), içerik, öğrenme etkinlikleri kadar ölçme değerlendirme etkinlikleri de oldukça önemli bir yer almaktadır. Ölçme değerlendirme unsuru eğitimin başarı düzeyini ve eksiklikleri ortaya çıkarması açısından önemlidir. Ayrıca eğitimin başarılı olması söz konusu olduğunda aksaklığın ve eksikliğin nerede olduğu da ölçme değerlendirme süreci ile saptanmaktadır. Bu sayede eksiklik giderilerek bir sonraki öğrenmeye de geçilebilmektedir.

Öğretme-öğrenme sürecinin her aşamasında öğrenci başarısını gerçek anlamda ortaya çıkarabilmek için yukarıda açıklanan ölçme yöntemlerinden yararlanmak gerektiği söylenebilir. Bu araştırma; Öğretme-öğrenme sürecinde ve sonunda ilkokullarda sınıf öğretmenlerinin ve ortaokullarda branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede uygun gördükleri ölçme yöntemlerini ve bu yöntemlerin sıklık düzeylerini belirlemeye yönelik öğretmen görüşlerini betimlemek için yapılmıştır. Nitel veriler ışığında sınıf ve branş öğretmenlerinin en çok beraber kullandıkları değerlendirme yöntemleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen sonuçlar ışığında çalışma, sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede uygun gördükleri yöntemlerde ortak görüşte olmalarının ortaya çıkması adına katkı sağlamıştır. Öte yandan sınıf öğretmenlerinin uygun gördüğü ölçme yöntemlerinin aynı zamanda öğrenci başarısını değerlendirirken tercih etmiş olması, branş öğretmenlerinin ise uygun gördükleri yöntemleri öğrencileri değerlendirirken tercih etmediği noktasındaki sonuçları ortaya koyması bakımından da alan yazına sağladığı katkı önemlidir.

Bu araştırmanın genel amacı, öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçmede, sınıf ve branş öğretmenlerinin kendilerine en uygun ve en çok kullandıkları ölçme ve değerlendirme yöntemlerini belirlemektir. Bu genel amaç kapsamında aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Sınıf öğretmenlerine göre öğrenci başarısını değerlendirmede en uygun ölçme yöntemleri hangileridir?
2. Branş öğretmenlerine göre öğrenci başarısını değerlendirmede alanlarına en uygun ölçme yöntemleri hangileridir?
3. Sınıf öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemlerini kullanmaktadır?
4. Branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemlerini kullanmaktadır?
5. Sınıf ve branş öğretmenlerinin karma yöntem tercihlerinde en çok birlikte kullandıkları yöntemler hangileridir?

Yöntem

Model

Bu araştırma, Düzce ili Akçakoca ilçesinde bulunan ilkokul ve ortaokullarda görev yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını ölçme ve değerlendirme yöntemlerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Evren Örneklem

Nitel araştırma yöntemlerinden tekil ve ilişkisel tekniklerin kullanıldığı araştırmada verileri Düzce İli Akçakoca İlçesinde İlkokul ve Ortaokullarda görev yapan 76 sınıf öğretmeni ve 86 branş öğretmeni olmak üzere toplam 162 öğretmenden toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin kişisel özelliklere göre dağılımı Tablo 1’ de verilmiştir.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

Cinsiyet	Sınıf Öğretmeni		Branş Öğretmeni		Toplam	
	f	%	f	%	F	%
Kadın	43	56.6	50	58.1	93	57.4
Erkek	33	43.4	36	41.9	69	42.5
Toplam	76	46.9	86	50.4	162	100

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak için “Likert Tipi” bir ölçek kullanılmıştır. Hazırlanan ölçekte öğrenci başarısını ölçmede kabul edilen yöntemler sıralanmıştır. Bu sıralama yapılırken öğretmen görüşleri ve uzman görüşleri alınmıştır. Ölçeğin ilk bölümünde öğretmenlerin kişisel bilgileri sorulmaktadır. İkinci bölümde öğretmenlerin derslerinde kullandıkları ölçme araçlarının önce uygunluk düzeyi “uygun”, “uygun değil” şeklinde tespit edilmiş ve uygun görülen yöntemlerinin kullanım sıklığına ilişkin öğretmen görüşleri “her zaman”, “çoğu zaman”, “bazen”, “nadiren”, “hiçbir zaman” olacak şekilde alınmıştır. Anketin üçüncü bölümünde, öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirmede kullandıkları birden fazla karma yöntemi ortaya çıkarabilmek için açık uçlu soru sorulmuştur.

Öğretmenlerin ölçme değerlendirme araçlarını kullanma düzeylerine dayalı olarak hesaplanan ortalama puanlar yukarıda verilen yeterli düzeyleri ile açıklanmıştır. Ölçekte yer alan maddelerin uygunluk ve sıklık düzeylerine ilişkin elde edilen puanların güvenilirliği Crohbach-alpha (n=162) ile ayrı ayrı hesaplanmıştır. Güvenirlik katsayıları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2*Ölçme Yöntemlerinin Uygunluk ve Sıklık Düzeylerinden Elde Edilen Puanların Güvenirlik Katsayıları*

Ölçme Yöntemleri	Güvenirlik Katsayıları
Uygunluk düzeyi puanları	.88
Sıklık düzeyi puanları	.88

Verilerin Analizi

Öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçme yöntemlerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla elde edilen veriler SPSS paket programı kullanılarak veriler analiz edilmiştir. Öğretmenlerin ölçme yöntemlerine ilişkin uygunluk ve sıklık düzeyleri verilerinin güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Cronbach-Alpha > .70 olduğundan ölçeğin güvenilir olduğu kabul edilmiştir. Sınıf ve branş öğretmenlerinin uygun gördüğü yöntemlerin frekans ve yüzde dağılım hesapları yapılmıştır. Öğretmenlerin ölçme yöntemlerini kullanma düzeylerini belirlemek için Aritmetik ortalama($\bar{X}$) ve Standart sapma(SS) hesaplanmıştır. Ayrıca verilerin analizinde öğretmenlerin ölçme değerlendirme uygulamalarını kullanma düzeyleri beşli dereceli ölçekten elde edilmiş olması nedeniyle bağımsız değişkenler ile arasındaki ilişkiyi açıklayabilecek puan aralıkları belirlenmiştir. Bunlar;

1.00-1.79 Hiçbir zaman kullanmıyorum

1.80-2.59 Nadiren kullanıyorum

2.60-3.39 Bazen kullanıyorum

3.40-4.19 Çoğu zaman kullanıyorum

4.42-5.00 Her zaman kullanıyorum

Öğretmenlerin öğrenci başarısını ölçmede bir arada kullandığı yöntemleri belirlemede açıklayıcı sonuçlara ulaşmak amacıyla içerik analizi yapılmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde verilerin analizinden elde edilen bulgular, tablolar şeklinde verilmiştir. Bulgular ve yorumların verilmesinde araştırma sorularındaki sıra izlenilmiştir. İlk olarak sınıf ve branş öğretmenlerinin derslerinde kullandıkları ölçme yöntemlerinin uygunluğuna ilişkin görüşler betimlenmiştir. Ardından sınıf ve branş öğretmenlerinin ölçme yöntemlerini kullanma sıklığı düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Ayrıca nitel verilerden elde edilen bulgulara göre öğretmenlerin sıklıkla bir arada kullandıkları ölçme yöntemleri belirlenmiştir.

Sınıf öğretmenlerine göre öğrenci başarısını değerlendirmede en uygun ölçme yöntemleri hangileridir?

Araştırmanın bu alt probleminde sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede en uygun gördüğü ölçme yöntemlerinin uygunluk düzeyleri Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 3*Sınıf Öğretmenlerine Göre Öğrenci Başarısını Ölçmede Kullandıkları Yöntemlerin Uygunluk Düzeyleri*

Ölçme Yöntemleri	Uygun		Uygun Değil	
	f	%	f	%
Çoktan seçmeli testler	66	86.8	10	13.2
Doğru-yanlış testler	72	94.7	4	5.3
Eşleştirme testler	71	93.4	5	6.6
Tamamlama (boşluk doldurma) testleri	73	96.1	3	3.9
Kısa cevap gerektiren testler	67	88.2	9	11.8
Açık uçlu testler	61	80.3	15	19.7
Sözlü değerlendirmeler	64	84.2	12	15.8
Kelime ilişkilendirme testleri	67	88.2	9	11.8
Ürün değerlendirme	61	80.3	15	19.7
Gelişim dosyalarının takibi	64	84.2	12	15.8
Performans görevleri	50	73.7	20	26.3
Performans ölçme	59	77.6	17	22.4

Tablo 3'ün devamı...

Ölçme Yöntemleri	Uygun		Uygun Değil	
	f	%	f	%
Proje ödevleri	50	65.8	26	34.2
Gözleme dayalı değerlendirme	71	93.4	5	6.6
Sunum değerlendirme	64	84.2	12	15.8
Öz değerlendirme	57	75	18	23.7
Akran değerlendirme	55	72.4	20	26.3
Yapılandırılmış girid	49	64.5	26	34.2
Rubrik (dereceli puanlama anahtarı)	59	77.6	17	22.4
Tanılayıcı dallanmış ağaç	55	72.4	21	27.6
Grup Değerlendirme	62	81.6	14	18.4
Poster	58	76.3	18	23.7
Kontrol listeleri	62	81.6	14	18.4

Tablo 3'e göre sınıf öğretmenleri, % 86.8 çoktan seçmeli testleri, %94.7 doğru yanlış testlerini, % 93.4 eşleştirme testlerini, % 96.1 tamamlama (boşluk doldurma) testlerini, %88.2 kısa cevaplı testleri, % 88.2 kelime ilişkilendirme testlerini, %84.2 sözlü değerlendirmeleri, %84.2 gelişim dosyalarının takibini, % 93.4 gözleme dayalı değerlendirmeleri, % 84.2 sunum değerlendirmeleri öğrenci başarısını ölçme yöntemi olarak kullanılmaya uygun ölçme yöntemleri olduğunu belirtmişlerdir.

Branş öğretmenlerine göre öğrenci başarısını değerlendirmede en uygun ölçme yöntemleri hangileridir?

Araştırmamanın bu alt probleminde branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede en uygun gördüğü ölçme yöntemlerinin uygunluk düzeyleri Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4

Branş Öğretmenlerine Göre Öğrenci Başarısını Ölçmede Kullandıkları Yöntemlerin Uygunluk Düzeyleri

Ölçme Yöntemleri	Uygun		Uygun Değil	
	f	%	f	%
Çoktan seçmeli testler	72	83.7	14	16.3
Doğru-yanlış testleri	70	81.4	16	18.6
Eşleştirme testleri	76	88.4	10	11.4
Tamamlama (boşluk doldurma) testleri	77	89.5	9	10.5
Kısa cevap gerektiren testler	74	86	12	14
Açık uçlu testler	70	81.4	16	18.6
Sözlü değerlendirmeler	72	83.7	14	16.3
Kelime ilişkilendirme testleri	63	73.3	23	26.7
Ürün dosyası izleme	67	77.9	19	22.1
Gelişim dosyalarının takibi	67	77.9	19	22.1
Performans görevleri	77	89.5	9	10.5
Performans ölçme	71	82.6	15	17.4
Proje ödevleri	79	91.9	7	8.1
Gözleme dayalı değerlendirme	78	90.7	8	9.3
Sunum değerlendirme	68	79.1	18	20.9
Öz değerlendirme	69	80.2	17	19.8
Akran değerlendirme	59	68.6	27	31.4
Yapılandırılmış girid	57	66.3	29	33.7
Rubrik (dereceli puanlama anahtarı)	64	74.4	22	25.6
Tanılayıcı dallanmış ağaç	59	68.6	27	31.4
Grup değerlendirme	65	75.6	21	24.4

Tablo 4'ün devamı...

Ölçme Yöntemleri	Uygun		Uygun Değil	
	f	%	f	%
Poster	66	76.7	20	23.3
Kontrol listeleri	72	83.7	14	16.3

Tablo 4'te görüldüğü üzere branş öğretmenleri; % 83.7 çoktan seçmeli testleri, % 88.4 eşleştirme testlerini, % 89.5 tamamlama (boşluk doldurma) testlerini, % 86 kısa cevaplı testleri, % 91.9 proje ödevlerini, % 90.7 gözleme dayalı değerlendirmeleri, % 83.7 sözlü değerlendirmeleri, % 89.5 performans görevlerini, % 83.7 kontrol listelerini kendi branşlarında kullanılmaya uygun ölçme yöntemleri olduğunu belirtmişlerdir.

Sınıf ve branş öğretmenleri öğrenci başarısını ölçmede hem geleneksel hemde alternatif ölçme yöntemlerini uygun görmüşlerdir. Bu görüş birliği yapılandırıcılık anlayışı içerisindeki değerlendirme yöntemlerini anlayış olarak benimsedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemlerini kullanmaktadır?

Araştırmanın bu alt probleminde sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemini sıklıkla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu değerler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5

Sınıf Öğretmenlerinin En Çok Kullandıkları Ölçme Yöntemleri

Ölçme Yöntemleri	$\bar{X}$	Ss
Çoktan seçmeli testler	3.4	1.17
Doğru-yanlış testleri	3.57	0.96
Eşleştirme testleri	3.6	1.05
Tamamlama (boşluk doldurma) testleri	3.85	0.91
Kısa cevap gerektiren testler	3.28	1.17
Açık uçlu testler	2.77	1.2
Sözlü değerlendirmeler	3.11	1.23
Kelime ilişkilendirme testleri	3.14	1.07
Ürün dosyası izleme	2.6	1.12
Gelişim dosyalarının takibi	2.92	1.19
Performans görevleri	2.5	1.21
Performans ölçme	2.64	1.1
Proje ödevleri	2.19	1.17
Gözleme dayalı değerlendirme	3.59	1.06
Sunum değerlendirme	2.72	1.84
Öz değerlendirme	2.75	1.3
Akran değerlendirme	2.63	1.3
Yapılandırılmış girid	2.17	1.11
Rubrik (dereceli puanlama anahtarı)	2.59	1.19
Tanılayıcı dallanmış ağaç	2.27	1.19
Grup değerlendirme	2.64	1.2
Poster	2.35	1.2
Kontrol listeleri	2.76	1.2

Tablo 5'e göre sınıf öğretmenlerinin; çoktan seçmeli testleri ($\bar{X}=3.40$), doğru yanlış testlerini ($\bar{X}=3.57$), eşleştirme testlerini ($\bar{X}=3.60$), tamamlama (boşluk doldurma) testlerini ($\bar{X}=3.85$), gözleme dayalı değerlendirmeyi ($\bar{X}=3.59$) kullanma sıklıkları "çoğu zaman" düzeyindedir. Yine sınıf öğretmenlerinin açık uçlu testleri ($\bar{X}=2.77$), kısa cevap gerektiren testleri ($\bar{X}=3.28$), sözlü değerlendirmeyi ($\bar{X}=3.11$), kelime ilişkilendirme testlerini ($\bar{X}=3.14$), ürün dosyası izlemeyi ($\bar{X}=2.60$), grup değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.64$), gelişim dosyası izleme ($\bar{X}=2.92$), performans ölçmeyi ($\bar{X}=2.64$), sunum değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.72$), akran değerlendirme ($\bar{X}=2.63$), öz değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.75$), kontrol listelerini ($\bar{X}=2.76$), kullanma sıklıkları "bazen" düzeyindedir. Sınıf öğretmenleri, performans görevlerini ($\bar{X}=2.5$), proje

ödevlerini ($\bar{X}=2.19$), yapılandırılmış gridi ($\bar{X}=2.17$), rubriği ($\bar{X}=2.59$), tanılayıcı dallanmış ağacı ($\bar{X}= 2.27$), posteri ($\bar{X}=2.35$) kullanma sıklıkları “nadiren” düzeyindedir.

Branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemlerini kullanmaktadır?

Araştırmanın bu alt probleminde branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede en çok hangi ölçme yöntemini sıklıkla kullandıkları tespit edilmiştir. Bu değerler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6

Branş Öğretmenlerinin En Çok Kullandıkları Ölçme Yöntemleri

Ölçme Yöntemleri	$\bar{X}$	Ss
Çoktan seçmeli Testler	3.27	1.24
Doğru-Yanlış Testleri	3.06	1.24
Eşleştirme testleri	3.20	1.16
Tamamlama (boşluk doldurma) testleri	3.36	1.14
Kısa cevap gerektiren testler	3.13	1.09
Açık uçlu testler	3.04	1.24
Sözlü değerlendirmeler	3.02	1.21
Kelime ilişkilendirme testleri	2.69	1.33
Ürün dosyası izleme	2.63	1.21
Gelişim dosyalarının takibi	2.60	1.23
Performans görevleri	3.13	1.17
Performans ölçme	3.02	1.24
Proje ödevleri	3.29	1.09
Gözleme dayalı değerlendirme	3.27	1.17
Sunum Değerlendirme	2.73	1.16
Öz değerlendirme	2.84	1.18
Akran değerlendirme	2.53	1.28
Yapılandırılmış girid	2.23	1.22
Rubrik (dereceli puanlama anahtarı)	2.60	1.28
Tanılayıcı dallanmış ağaç	2.25	1.15
Grup Değerlendirme	2.66	1.27
Poster	2.59	1.27
Kontrol listeleri	2.96	1.29

Tablo 6’da görüldüğü üzere branş öğretmenlerinin; çoktan seçmeli testleri ($\bar{X}=3.27$), doğru yanlış testlerini ($\bar{X}=3.06$), eşleştirme testlerini ($\bar{X}=3.20$), tamamlama testlerini ($\bar{X}=3.36$), kısa cevap gerektiren testleri ($\bar{X}=3.13$) açık uçlu testleri ($\bar{X}=3.04$), sözlü değerlendirmeleri ($\bar{X}=3.02$), kelime ilişkilendirme testlerini ($\bar{X}=2.69$), ürün dosyası izleme ($\bar{X}=2.63$), gelişim dosyalarının takibi ($\bar{X}=2.60$), performans görevlerini ($\bar{X}=3.13$), performans ölçmeyi ($\bar{X}=3.02$), proje ödevlerini ($\bar{X}=3.29$), gözleme dayalı değerlendirmeyi ($\bar{X}=3.27$), sunum değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.73$), öz değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.84$), rubrik ($\bar{X}=2.60$), grup değerlendirme ($\bar{X}=2.66$), kontrol listelerini ($\bar{X}=2.96$) kullanma sıklıkları “bazen” düzeyindedir. Branş öğretmenleri akran değerlendirmeyi ($\bar{X}=2.53$), yapılandırılmış gridi ($\bar{X}=2.23$), tanılayıcı dallanmış ağacı ($\bar{X}=2.25$) “nadiren” düzeyinde kullanmaktadırlar.

Bu sonuçlara göre; sınıf öğretmenleri geleneksel ve alternatif ölçme yöntemlerini çoğu zaman kullanmışlar, branş öğretmenleri ise en çok çoktan seçmeli testleri ve eşleştirme testlerini kullanmışlardır. Branş öğretmenlerinin geleneksel ve alternatif ölçme yöntemlerini kullanma sıklığı nadiren düzeyinde bulunmuştur.

Sınıf ve branş öğretmenlerinin karma yöntem tercihlerinde en çok birlikte kullandıkları yöntemler hangileridir?

Araştırmanın bu alt probleminde sınıf ve branş öğretmenlerinin karma yöntem tercihlerinde en çok birlikte kullandıkları yöntemler belirlenmiş ve sınıf ve branş öğretmenlerinin en çok beraber kullandıkları karma yöntemlere ilişkin şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Sınıf öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirirken çoktan seçmeli testleri, doğru yanlış testlerini, eşleştirme

testlerini, tamamlama testlerini beraber kullandıkları görülmüştür. Bunun yanında alternatif değerlendirme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi, proje ödevleri, sunum değerlendirme, gözleme dayalı değerlendirme ve poster süreç değerlendirmede tercih ettikleri görülmüştür. Branş öğretmenlerinin çoktan seçmeli testleri, doğru yanlış testleri, eşleştirme testlerini, boşluk doldurma testlerini beraber kullandıkları görülmüştür. Bunun yanında kısa cevaplı testleri ve açık uçlu testleri birlikte kullanmayı da tercih etmişlerdir. Bu yöntemlere zaman zaman performans ölçmeyi de eklemiştirlerdir.

Bu sonuçlara göre sınıf öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirirken geleneksel ve alternatif ölçme yöntemlerini kullandıklarını, branş öğretmenleri ise sadece geleneksel yöntemleri kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Öğretmenlerin öğretim sürecini planlama, uygulama ve değerlendirme sürecinde sahip oldukları bilgi, beceri, tutum ve değerler onların mesleklerini etkili ve verimli biçimde yapmalarına yol gösterecek, öğrencilerinin daha nitelikli öğrenmeler gerçekleştirmelerine katkı sağlayacaktır. Özellikle yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayalı olarak geliştirilen eğitim programlarının okullardaki uygulayıcısı olan öğretmenlerin, öğrencilerinin ne düzeyde öğrendiklerini hangi konularda eksiklerinin olduğunu nasıl bir gelişim gösterdiklerini ve ders kapsamındaki kazanımları, hedefleri ne düzeyde gerçekleştirdiklerini daha iyi belirlemek için en uygun ölçme-değerlendirme araçlarını doğru biçimde ve yerinde uygulamaları önemlidir. Sınıf ve branş öğretmenlerinin öğrenci başarısını değerlendirmede alanlarına göre uygun gördükleri ve sıklıkla kullandıkları ölçme araçlarını belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada sınıf öğretmenleri ve branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede çoktan seçmeli testleri, eşleştirme testlerini, boşluk tamamlama testlerini, kısa cevaplı testleri, sözlü değerlendirme testlerini en uygun yöntemler olarak belirlemiş geleneksel yöntemlerde görüş birliğine varmışlardır. Sınıf öğretmenleri alternatif ölçme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi, gözleme dayalı değerlendirmeleri uygun görmüşlerdir. Branş öğretmenleri ise yine alternatif ölçme yöntemlerinden proje ödevlerini, performans görevlerini, kontrol listelerini uygun görerek sınıf öğretmenlerinden farklılık göstermişlerdir.

Sınıf ve branş öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirmede genelde geleneksel yöntemlerde ortak görüştedirler. Sınıf ve branş öğretmenlerinin benzer teknikleri kullanmaları daha önce ilköğretim kademesindeki öğretmenlerle yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar göstermiştir. Bu sonuçların öğrencilere test alışkanlığı kazandırmaya ilgili olabileceği kanaatine varılmıştır (Güven, 2001; Çoban 2004). Sınıf öğretmenleri uygun gördükleri çoktan seçmeli, doğru yanlış, eşleştirme ve boşluk doldurma testlerini ve alternatif ölçme yöntemlerinden gözleme dayalı değerlendirmeyi çoğu zaman kullanmışlardır.

Sınıf öğretmenlerinin gözlemi sık kullanma sebeplerinden biri uygulayışının kolay ve doğal bir süreçte gerçekleşebilmesi olarak düşünülebilir. Sınıf öğretmenlerinin geleneksel ölçme yöntemlerini sıklıkla tercih ettikleri görülmektedir (Alaz, ve Yanar, 2009). Anıl ve Yanar'ın (2009) ölçme değerlendirme sürecinde sınıf öğretmenlerinin tercihleri adlı çalışması elde ettiğimiz sonuçları destekler niteliktedir. Sınıf öğretmenleri sözlü değerlendirmeleri uygun görmelerine rağmen bazen kullandıklarını ifade etmişlerdir. Yine alternatif ölçme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi ve sunum değerlendirmeleri uygun görmelerine rağmen bunları da bazen kullandıklarını ifade etmişlerdir. Branş öğretmenleri çoktan seçmeli testleri, eşleştirme testlerini, boşluk doldurma testlerini kısa cevaplı testleri, sözlü değerlendirmeleri öğrenci başarısını değerlendirmede uygun görürken bu yöntemleri bazen kullanmışlardır. Zaman zaman da açık uçlu testleri, kelime ilişkilendirme testlerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca proje ödevlerini, gözleme dayalı değerlendirmeyi, performans görevlerini, kontrol listelerini öğrenci başarısını değerlendirme de uygun görmelerine rağmen bazen kullandıkları araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgulardır.

Branş öğretmenlerinin performans görevi ve ödevini uygun görmelerinin sebebi olarak, eski programda bulunan dönem ödevleri ile özdeşleşmesiyle açıklanabilir. Performans ödevi başka çalışmalarda da sıklıkla kullanılan bir ölçme yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Kutlu, Büyüköztürk, Doğan, 2007; Acat, Ekinci, 2007). Branş öğretmenlerinin en çok geleneksel yöntemleri uygun görürken bunları bazen kullanmaları bazende alternatif ölçme yöntemlerini kullanmaları yeni programdaki ölçme yöntemlerini uygulamaya çalıştıklarının göstergesidir.

Açık uçlu sorulardan elde edilen sonuçlara göre; sınıf ve branş öğretmenlerin öğrenci başarısını değerlendirmede beraber kullandıkları yöntemlerde ortaklık söz konusudur. Her iki branş da geleneksel yöntemlerden çoktan seçmeli testleri, doğru yanlış testlerini, eşleştirme testlerini, tamamlama testlerini beraber kullandıklarını ifade etmişlerdir. Sınıf öğretmenleri öğrenci başarısını değerlendirirken alternatif ölçme yöntemlerinden gelişim dosyalarının takibi, proje ödevleri, sunum değerlendirme, gözleme dayalı değerlendirme ve poster kullanırken branş öğretmenlerinin performans ölçmeye önem verdiği görülmüştür. Acar ve Anıl'ın (2009) yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin gelişim dosyası ve performans değerlendirmeyi kullandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda geleneksel yöntemlerden kısa cevaplı testleri ve açık uçlu testleri birlikte kullanmayı tercih etmişlerdir.

Bu araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımları doğrultusunda öğretmenlerin, öğrencilerin başarılarını değerlendirirken geleneksel ölçme yöntemlerinin yanında alanlarına uygun olan alternatif ölçme yöntemlerini daha etkin biçimde beraber kullanmaları gerekmektedir.

2. Öğretmenlerin branşlarına ve konu alanlarına en uygun yöntemi belirlemek adına bilgilendirici çalışmalar yapılması gerekmektedir.
3. Öğretmenlerin ölçme-değerlendirme yöntemlerini kullanmada karşılaştıkları sorunları azaltabilmek için hizmet içi eğitim seminerlerinin akademisyenler tarafından az katılımlı ve uygulamalı olarak verilmesi gerekmektedir.
4. Sınıf ve branş öğretmenleri için hangi konu alanında hangi ölçme yöntemlerinin uygun olduğuna dair ölçme yöntemleri kullanım kılavuzu hazırlanması gerekmektedir.

Kaynakça

- Acar, M., ve Anıl, D.(2009). Sınıf öğretmenlerinin performans değerlendirme sürecindeki değerlendirme yöntemlerini kullanabilme yeterlilikleri , karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri. *Tubay Bilim Dergisi*, 2(3), 354-363.
- Acat, B., ve Ekinci, A. (2007). Sosyal bilgiler dergisi öğretim programının yapılandırılması yaklaşım bağlamında değerlendirilmesi. *XVI Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Tokat: Gazi Osmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Airasian, P.W. (2001). *Classroom assessment*, McGrawHill, Boston College
- Anıl, D., ve Acar, M. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirme sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(11) ,44-61
- Algan, S. (2008). *İlköğretim 6. ve 7. sınıf sosyal bilgiler dersi öğretim programının ölçme ve değerlendirme ögesinin öğretmen görüşleri açısından incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Adana, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 12.05.2018 tarihinde erişildi.
- Atılgan, H., Kan, A. ve Doğan, N.(2016). *Eğitimde ölçme değerlendirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bahar, M., Nartgün Z., Durmuş S.ve Bıçak B. (2006). *Geleneksel-alternatif ölçme ve değerlendirme teknikleri öğretmen el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Barutçugil, İ. (2002). *Performans yöntemi*. İstanbul: Kariyer Yayıncılık.
- Başol, G. (2013). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Chan, C. (2009). Assessment: Short answer question, assessment resources, University of Hong Kong. <http://ar.celt.hku.hk>adresinden 10.12.2017 tarihinde alındı.
- Çakan, M. (2004). Öğretmenlerin ölçme değerlendirme uygulamaları ve yeterlik düzeyleri: İlk ve orta öğretim. *Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 99-114
- Çalışkan, H. ve Yiğittir, S. (2008). *Sosyal bilgilerde ölçme ve değerlendirme. Özel öğretim yöntemleriyle sosyal bilgiler öğretimi*.Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çelikkaya, T. (2008). *Yapılandırmacıyaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. sınıf örneği)*.(Yayımlanmamış doktora tezi). Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzurum, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 12.05.2018 tarihinde erişildi.
- Duran, U. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerinin kullanımına ilişkin öz yeterlik algılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi).Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Gaziantep, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 12.05.2018 tarihinde erişildi.
- EARGED, (2007). *Öğrenci merkezli eğitim uygulama modeli*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Falchikov, N., & Goldfinch, J. (2000). Student peer assessment in higher education: A Meta-Analysis comparing peer and teacher marks. *Review of Educational Research*, 70 (3), 287-322.
- Güven, S. (2008). Sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirmede kullandıkları yöntem ve tekniklerin belirlenmesi. *10. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Fuat, M. T. (1997). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Matbaası.
- İşban, A.(2000). *Türk Eğitim Sisteminde Ölçme ve Değerlendirme*. Sakarya: Değişim Yayınları
- Johnson, D. W. ve Johnson, R. T. (2009). An educational psychology success story: Social inter dependence theory and cooperative learning. *Educational Researcher*, 38 (5), 365-379.
- Karamanoğlu, S. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin fen başarılarının değerlendirilmesinde sorgulama programının kullanılması*: Portfolyo, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınevi.
- Koç, C. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmenlik uygulamasında akran değerlendirmeye ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 11(4), 1965-1989.

- Kutlu, Ö., Büyüköztürk, Ş. ve Doğan, C. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin yeni değerlendirme yöntemlerine yönelik tutumlarını etkileyen faktörler. 16. *Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*. Tokat:5-7 Eylül.
- Kutlu, H., Doğan, C.D. ve Karakaya, İ. (2009). *Öğrenci başarısının belirlenmesi performansa ve portfolyoya dayalı durum belirleme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Linn, R. L. & Gronlund, N. E., (1995). *Measurement and assessment in teaching*. New Jersey:Prentice Hall(s. 257).
- MEB. (2005). *EARGED İlköğretim 1-5. sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*.
- MEB. (2006). *EARGED İlköğretim 6. sınıf pilot uygulama sonuçlarının değerlendirilmesi*.
- MEB. (2009). Proje ve performans görevleri konulu genelge. http://mevzuat.meb.gov.te/html/7273_37.html 24.12.2018 tarihinde alındı.
- MEB. (2010). *Ortaöğretime geçiş sisteminde SBS ve yeni bir model*.
- Ocak, G. (2012). Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitimciler Eğitimi Seminerleri.
- Oosterhof, A. (1994). *Classroom applications of educational reasurement, second edition, Mac Millan Publishing Company*, Newyork(s.234).
- Özçelik, D. A. (1998). *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Perlman, C. (2002). *An introduction to performance assessments scoring rubrics. Understandings scoring rubrics a guide for teachers*. (C.Boston, Dü.) MD: Washington. DC.,Collage Park: ERICC clearing house on assessment and evaluation.
- Puckett, M. B. & Black, J. K. (1994). *Authentic assessment of they young child: Celebrating development and learning*. Newyork: Macmillan.
- Rademarkers, j., Ten Cate, Th.J., & Bar PR. (2005). Progress testing with short answer questions. *Medical Teacher*, 27(7), 578-582
- Sezer, S. (2004). Öğrencinin akademik başarısının belirlenmesinde tamamlayıcı değerlendirme aracı olarak rubrik kullanımı üzerinde bir araştırma <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/144756> adresinden 24.12.2017 tarihinde alındı.
- Sifoğlu, N. (2007). İlköğretim 8. sınıf fen bilgisi dersinde yapısalıcı öğrenme ve probleme dayalı öğrenme yaklaşımlarının öğrenci başarısı üzerine etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/> adresinden 12.05.2018 tarihinde erişildi.
- Sluijsmans, D.,Dochy, F., & Moerkerke, G. (1999). Learning environments research(s.293–319).
- Strijbos, J.W.ve Sluijsmans, D. (2010). Unravelling peer assessment: Methodological, functional, and conceptual developments. *Learning and Instruction*, 20, 265-269.
- Taylor, G. R. (2003). *Informal classroom assesment strategies for teachers*. Lanham, Maryland, and Oxford: The Scarecrow Pres.
- Tekin, H. (1984). *Eğitimde ölçme değerlendirme*. Ankara: Has-soy Matbaacılık.
- Topping, K. (1998). Peer Assessment between students in colleges and universities. *Review of Educational Research*, 68(3), 249-276.
- Turgut, M. F. (2012). *Eğitimde ölçme değerlendirme metodları*. Ankara: Saydam Matbaacılık
- Yeşilyaprak, B. (2000). *Eğitimde rehberlik hizmetleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Yılmaz, A. (2001). “İşbirliğine dayalı öğrenme: Etkili ancak ihmal edilen yada yanlış kullanılan bir metot.” <http://dhgm.meb.gov.tr/yayimler/dergiler/MilliEgitimDergisi/150/yilmaz.htm>. adresinden 21.12.2017 tarihinde alındı.
- Yılmaz, A. (2012). *Ölçme ve değerlendirmede testler*. (E.Garip, Dü.) *Ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Pegem Akademi.